

Finansowanie sektora nauki i szkolnictwa wyższego w ujęciu systemowym – programy międzynarodowe i infrastrukturalne

Michał Goszczyński,

Dyrektor

Departamentu Współpracy Międzynarodowej MNiSW

Posiedzenie Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 12 marca 2026r.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

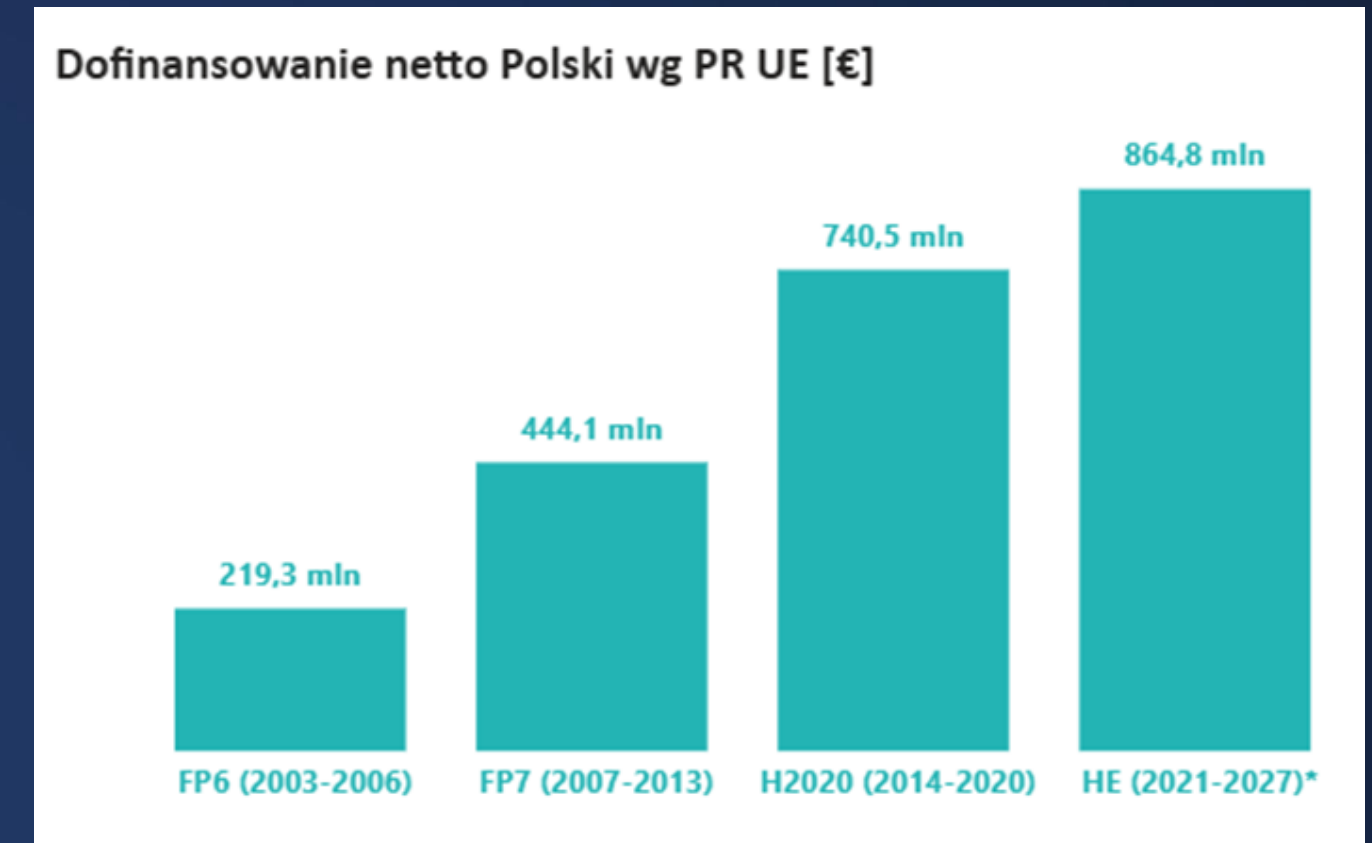
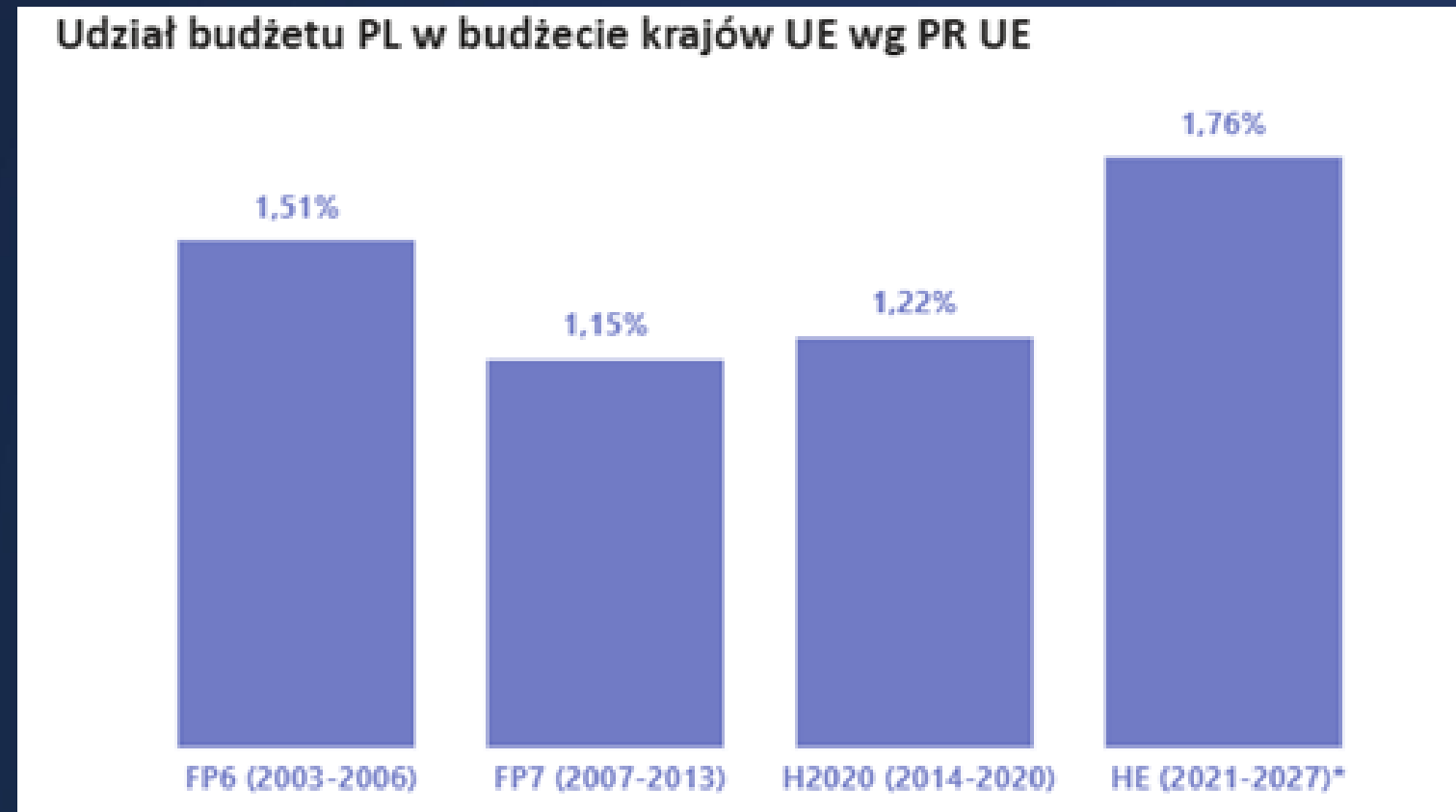
Plan prezentacji

- Horyzont Europa FP9 (2020-2027)
- Widening FP9
- Instytucje wsparcia uczestnictwa polskich podmiotów w programach ramowych: KPK i BPK
- Międzynarodowe projekty infrastruktury badawczej
- Krajowy Plan Odbudowy
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki
- Finansowanie w zakresie działalności kosmicznej
- Horyzont Europa FP10 (2028-2034) .
- Widening FP10
- Przygotowania Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego dla Polski

Horyzont Europa 2021 -2027 (I)

- Łączny udział dofinansowania przyznanego polskim uczestnikom z budżetu programu HE wynosi 1,76% i jest o 0,54 punktu procentowego wyższy niż w programie Horyzont 2020. Od momentu pełnoprawnego członkostwa w Programach ramowych odnotowaliśmy ponad trzykrotny wzrost dofinansowania netto.
- W Programie Horyzont 2020 (H2020) Polska otrzymała 740,5 mln euro na realizację 1962 projektów. W obecnym programie – Horyzont Europa jak dotąd Polska uzyskała 864,8 mln euro na 1 576 projektów).

Horyzont Europa 2021 -2027 (II)

- Horyzont Europa, którego wdrażanie w Polsce wspiera [Krajowy Punkt Kontaktowy](#) działający przy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, zapewnia wsparcie najlepszym naukowcom i innowatorom. W szczególności wspiera doskonałość naukową i umożliwia wybitnym naukowcom poszerzanie granic nauki i wiedzy za pośrednictwem [Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych](#) (ERC), pomaga naukowcom poszerzać wiedzę i umiejętności poprzez stypendia i wymiany w ramach [Działań Marii Skłodowskiej-Curie](#) (MSCA) i zapewnia zaplecze w postaci doradztwa naukowego, wsparcia technicznego i badań prowadzonych w pięciu zaawansowanych laboratoriach przez [Wspólne Centrum Badawcze](#) (JRC).
- Do tej pory w programie Horyzont Europa polska nauka otrzymała dofinansowanie netto w kwocie 492,16 mln euro na realizację 1005 projektów. Tymczasem w całym Horyzoncie 2020 polskie instytucje naukowe otrzymały 393,91 mln euro na 1149 projektów.
- Najwięksi wśród instytucji naukowych beneficjenci HE to Uniwersytet Warszawski (ponad 56 mln euro), Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (ponad 41 mln euro) i Instytut Chemii Bioorganicznej PAN (ponad 27 mln euro).

Udział Polski w projektach z obszaru Widening - Horyzont Europa 2021-2027 (I)

- Widening to pakiet konkursów w ramach HE przeznaczonych wyłącznie dla instytucji z krajów, w których poziom doskonałości naukowej jest niższy od średniej w UE. Konkursy mają na celu wzmocnienie potencjału B+R startujących w nich instytucji.
- W ramach Widening obecnego HE, 64 organizacje z Polski uzyskały 83,7 mln euro na 68 projektów, z czego ponad połowę – 36 – koordynuje Polska. W strukturze pozyskanych środków dominują instytuty badawcze i uczelnie, które łącznie odpowiadają za ponad 80% środków – a więc podmioty najbardziej zainteresowane realną działalnością badawczą.
- Najczęściej wybierane instrumenty to: Twinning, Teaming for Excellence i ERA Chairs. Przynoszą najlepsze efekty oraz najbardziej przyczyniają się do poprawy pozycji Polski w rankingach uczestnictwa. Polska ma jeszcze duże możliwości absorpcyjne – zwłaszcza w Teaming, w którym należy do europejskiej czołówki. Popularny jest też instrument Hop-on Facility (25 realizowanych projektów w PL) pokazując, że instrumenty umożliwiające wejście w duże, badawcze konsorcja są dla polskich jednostek jednym z najbardziej efektywnych sposobów zwiększania udziału w badaniach II filaru HE (Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa). Pozostałe konkursy – zwłaszcza EEI, ERA Talents, Excellence Hubs, Pathways to Synergies – mają umiarkowane lub niskie wykorzystanie przez polskie podmioty.
- W nowym programie pracy WIDERA 2026-2027, który mieści komponent Widening, zaplanowane jest 10 konkursów projektowych z ogólnym budżetem 860.97 mln euro w tym m.in. Instrumenty takie jak Twinning (termin 09.04.2026, budżet 264,5 mln euro), ERA Chairs (termin 14.09.2027 budżet 175 mln euro) i Hop-on Facility (termin 24.09.2026 budżet 30 mln euro).

System wsparcia w HE - Krajowy Punkty Kontaktowy

- Krajowy Punkt Kontaktowy (Dział KPK) działa w strukturze NCBR i wspiera uczestnictwo polskich jednostek naukowych, przedsiębiorstw oraz innych podmiotów w Programie Ramowym Unii Europejskiej w zakresie badań i innowacji Horyzont Europa.
- Zadaniem Działu KPK jest informowanie o konkursach, organizowanie dni informacyjnych, seminariów, konferencji, prowadzenie strony internetowej, przygotowywanie analiz statystycznych, publikacji i biuletynów. Dla bardziej zaawansowanych beneficjentów dostępne są pogłębione usługi konsultacyjne, bezpośrednie doradztwo w zakresie przygotowania wniosków oraz wsparcie na różnych etapach realizacji projektów. Pomoc ekspertów dotyczy m.in. programów sektorowych jak i budowy konsorcjów, prowadzenia negocjacji, lobbingu, problemów prawnych, własności intelektualnej czy pozyskania kredytów .
- Od 2022 r. Dział KPK finansuje i koordynuje sieć 6 Horyzontalnych Punktów Kontaktowych (w Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi i Poznaniu), które uzupełniają krajowy system wsparcia. Polską społeczność biznesową i naukową wspomaga również od 2019 r. Biuro NCBR w Brukseli – dział NCBR równoległy do Działu KPK.
- Więcej informacji pod [linkiem](#).

System wsparcia w HE - Branżowe Punkty Kontaktowe

- Branżowe punkty kontaktowe dla programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont Europa to przedsięwzięcie MNiSW, powołane na okres od dnia 10 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Zadanie to realizuje 7 podmiotów należących do Sieci Badawczej Łukasiewicz, wyspecjalizowanych w poszczególnych branżach HE takich jak zrównoważona gospodarka, transformacja cyfrowa, przemysł 4.0, technologie medyczne i zdrowie, inteligentna i czysta mobilność, technologie niskoemisyjne i czysta energia. BPK posiadają dostęp do specjalistycznej wiedzy naukowo-technicznej, w tym również do zasobów kadrowych, technologicznych i infrastrukturalnych.
- Podstawowe zadanie BPK to zwiększenie uczestnictwa polskich beneficjentów w HE, ze szczególnym uwzględnieniem partnerstw europejskich, w tym organizacja specjalistycznych, tematycznych szkoleń i warsztatów, ogólnokrajowych wydarzeń matchmakingowych, networkingowych i brokerskich skierowanych do krajowych oraz zagranicznych partnerów naukowych i biznesowych co pozwala na identyfikowanie i pozyskiwanie partnerów do międzynarodowych projektów badawczych.
- Więcej informacji pod [linkiem](#).

Wsparcie udziału polskich naukowców w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej

Na co?

- Celem programu jest wsparcie uczestnictwa podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w projektach międzynarodowych obejmujących budowę, modernizację i użytkowanie międzynarodowych infrastruktur badawczych o unikatowych właściwościach i zastosowaniu, szczególnie uznanych za kluczowe z punktu widzenia rozwoju i konsolidacji Europejskiej Przestrzeni Badawczej przez Europejskie Forum Strategii do spraw Infrastruktur Badawczych (European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI) oraz wpisanych na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej, o której mowa w art. 374 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dla kogo?

- uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych ustaw działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Centrum Łukasiewicz, instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.
- Nabór zgłoszeń : W trybie ciągłym . Więcej informacji pod [linkiem](#) .
- Budżet: Ok. 120 mln zł rocznie.

Krajowy Plan Odbudowy

A2.4.1. Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego

Alokacja: 1 680, 34 mld zł

- Wsparcie KPO przeznaczone jest dla wybranych przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury badawczej, których miejscem realizacji jest region warszawski stołeczny.

Beneficjenci inwestycji A2.4.1:

Schemat A – dla przedsięwzięć znajdujących się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej:

- wybrano 10 projektów o łącznej kwocie dofinansowania 644 096 914,75 zł**
- Polska Mapa Infrastruktury Badawczej (PMIB), o której mowa w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, skupia infrastruktury o najwyższym potencjale doskonałości naukowej, konsolidujące potencjał badawczy w dziedzinach istotnych dla rozwoju nauki oraz kraju.

Schemat B – dla przedsięwzięć realizowanych przez podmioty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz:

- wybrano 11 projektów o łącznej kwocie dofinansowania 805 975 915,05 zł**

Sieć Badawcza Łukasiewicz (SBŁ) konsoliduje potencjał 22 instytutów badawczych, których celem jest prowadzenie badań aplikacyjnych i prac rozwojowych istotnych z punktu widzenia polskiej gospodarki i strategii rozwoju państwa.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Działanie 2.4 BINGO (Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki)

Alokacja: 520 mln euro

- Analogicznie do konkursu KPO w FENG także każdy nabór dzieli się na schemat przeznaczony dla przedsięwzięć z Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej i schemat przeznaczony dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz
- Wnioskodawca samodzielny albo lider konsorcjum musi mieć siedzibę w regionie słabiej rozwiniętym lub w regionie w okresie przejściowym, co obejmuje teren całej Polski poza regionem warszawskim stołecznym. W tej chwili procedowana jest zmiana linii demarkacyjnej i kolejny konkurs będzie już prawdopodobnie otwarty dla całej Polski.

Konkursy 2.4 BINGO:

- ścieżka dla projektów z Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej - w I naborze wybrano do dofinansowania 9 projektów o łącznej kwocie dofinansowania 387 113 979,41 zł.
 - **Trwa nabór II dla projektów z PMIB (od 15.12.2025 do 31.03.2026) → www.opi.org.pl**
- ścieżka dla projektów instytucji o charakterze sieciowym (Sieć Badawcza Łukasiewicz) - w dwóch naborach wybrano do dofinansowania 13 projektów o łącznej kwocie dofinansowania 968 669 258,84 zł

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Możliwości uzyskania finansowania w zakresie działalności kosmicznej

- Polska od 2012 r. należy do Europejskiej Agencji Kosmicznej, organizacji międzynarodowej, która jest organizacją badawczo-rozwojową. ESA nie jest tożsama z agencją Unii Europejskiej, to oddzielna organizacja międzynarodowa.
- Polska jako państwo członkowskie ESA przeznaczają środki finansowe na wpłaty, tzw. subskrypcje, na konkretne programy opcjonalne ESA podczas Rad Ministerialnych; ostatnia Rada odbyła się w XI 2025, Polska zadeklarowała istotne środki m.in. na program eksploracji kosmosu, program budowy instrumentów naukowych PRODEX, programy obserwacji Ziemi.
- W ESA obowiązuje zasada zwrotu geograficznego (ile wpłacasz, tyle otrzymujesz w kontraktach dla sektora kosmicznego), ale należy podkreślić, że kontrakty te uzyskuje się w większości poprzez udział w postępowaniach konkursowych, w mniejszym stopniu środki przeznaczane są na dofinansowanie własnego projektu.
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Innowacji i Rozwoju (DIR) prowadzi politykę kosmiczną w zakresie obserwacji Ziemi, nauki i eksploracji, a także prowadzi działania dla programów ESA obejmujących te dziedziny; resortem wiodącym dla całej polityki kosmicznej jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.
- Specyfika działalności kosmicznej polega na ścisłej współpracy nauki z sektorem przemysłu; w programach opcjonalnych ESA współpracują podmioty sektora przedsiębiorstw i podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki, ponadto dzięki aktywności w ESA polscy badacze i przedsiębiorcy uczestniczą w międzynarodowych konsorcjach oraz korzystają z wiedzy ekspertów ESA.

Horyzont Europa 2028-2034 (10 Program Ramowy dla Badań i innowacji, FP10)

Propozycja KE (16.07.2025)

- Środki finansowe przydzielone na program „Horyzont Europa” na lata 2028–2034: 175 002 mld EUR (w cenach bieżących). Program ma składać się z 4 filarów: I „doskonała nauka” – 44 079 mld EUR, II „konkurencyjność i społeczeństwo” – 75 876 mld EUR, III „innowacje” – 38 785 mld EUR, IV „europejska przestrzeń badawcza” – 16 262 mld EUR (ceny bieżące).

Stanowisko PL

- Ambitny budżet – obecnie 2/3 bardzo dobrze ocenionych wniosków nie uzyskuje dofinansowania z powodu wyczerpania budżetu konkursu - wydatkowanie przez p.czł. minimum 3% PKB na badania i innowacje.
- Pełne wykorzystanie potencjału wszystkich regionów poprzez mobilizację partnerów EU14 (stara UE) do współpracy dwustronnej z EU13 (p.czł. Przyjęte od 2004), większy nacisk na wykorzystanie rezultatów projektów B+I, dopracowania zasad waloryzacji wiedzy oraz zapewnienia instrumentów wsparcia w transferze wyników badań do gospodarki, wsparcie działań na wszystkich poziomach gotowości technologicznej, zachowanie autonomii strategicznej Europy w kluczowych obszarach technologicznych.
- Zmniejszanie luki innowacyjnej i wykorzystanie doskonałości naukowej istniejącej we wszystkich częściach Europy poprzez zniwelowanie różnic między państwami członkowskimi w tym wzmocnienie instrumentów takich jak EIT i Widening.

Widening - Horyzont Europa 2028-2034 (FP10)

- Propozycja KE w zakresie Widening w FP 10 wprowadza podział na Widening countries (np. Polska, Czechy, Rumunia, Bułgaria, Litwa, Łotwa i in.) i Transition countries (np. Grecja, Portugalia, Słowenia, Cypr, Malta, Estonia) co jest korzystne dla PL. Jednak proponowany jest też m.in. mechanizm motywacyjny – od 2030 r. kraje Widening, które nie zwiększą nakładów na B+R, stracą dostęp do działań typu capacity building (zostaną traktowane jak Transition).
- Utrzymanie instrumentów Widening w FP10 jest kluczowe dla realizacji zasady spójności w Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA). Widening to nie tylko mechanizm wsparcia dla krajów o niższym poziomie uczestnictwa w programach ramowych, ale strategiczne narzędzie wyrównywania szans w dostępie do doskonałości naukowej i innowacyjnej.

Dlaczego utrzymanie instrumentów Widening jest istotne dla PL?

- Geopolityka i odporność UE: w kontekście nowych priorytetów UE (obrona, bezpieczeństwo, zielona i cyfrowa transformacja, rozszerzenie), marginalizacja Widening osłabiłaby zdolność UE do budowania spójnych ekosystemów innowacji w całej Europie.
- Konkurencyjność i jednolity rynek: bez silnego komponentu Widening, luka innowacyjna między „starymi” a „nowymi” państwami członkowskimi będzie się pogłębiać, co podważy cele jednolitego rynku i strategii konkurencyjności.
- Zasada „empowerment, nie tylko participation”: Widening musi ewoluować z mechanizmu „uczestnictwa” w kierunku „wzmacniania” – czyli budowania trwałych zdolności badawczo-innowacyjnych w regionach.

Przygotowania Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego dla Polski (PPKR) na lata 2028-2034

- Trwają prace nad PPKR, określającym sposób inwestowania funduszy europejskich z nowego budżetu unijnego – etap identyfikacji najistotniejszych celów i priorytetów
- Najważniejsze wyzwania MNiSW oraz priorytety działań planowanych do finansowania w ramach PPKR w obszarach: badań naukowych, infrastruktury, szkolnictwa wyższego, rozwoju społecznego, współpracy międzynarodowej.
- Planowany udział wielu partnerów w opracowywaniu PPKR, szerokie konsultacje, umożliwienie udziału wszystkich zainteresowanych stron, aby optymalnie zaplanować wydatki oraz zapewnić ich dopasowanie do realnych potrzeb społecznych i gospodarczych.

Kluczowe cele do osiągnięcia w ramach funduszy europejskich:

- nowy model gospodarczy oparty o polskie technologie i wzrost krajowych firm prywatnych,
- równomierny rozwój Polski (nie tylko największych miast),
- budowanie odporności i bezpieczeństwa - korzystania z efektów inwestycji w polskiej gospodarce.

Finansowanie sektora nauki i szkolnictwa wyższego w ujęciu systemowym – programy międzynarodowe i infrastrukturalne

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
